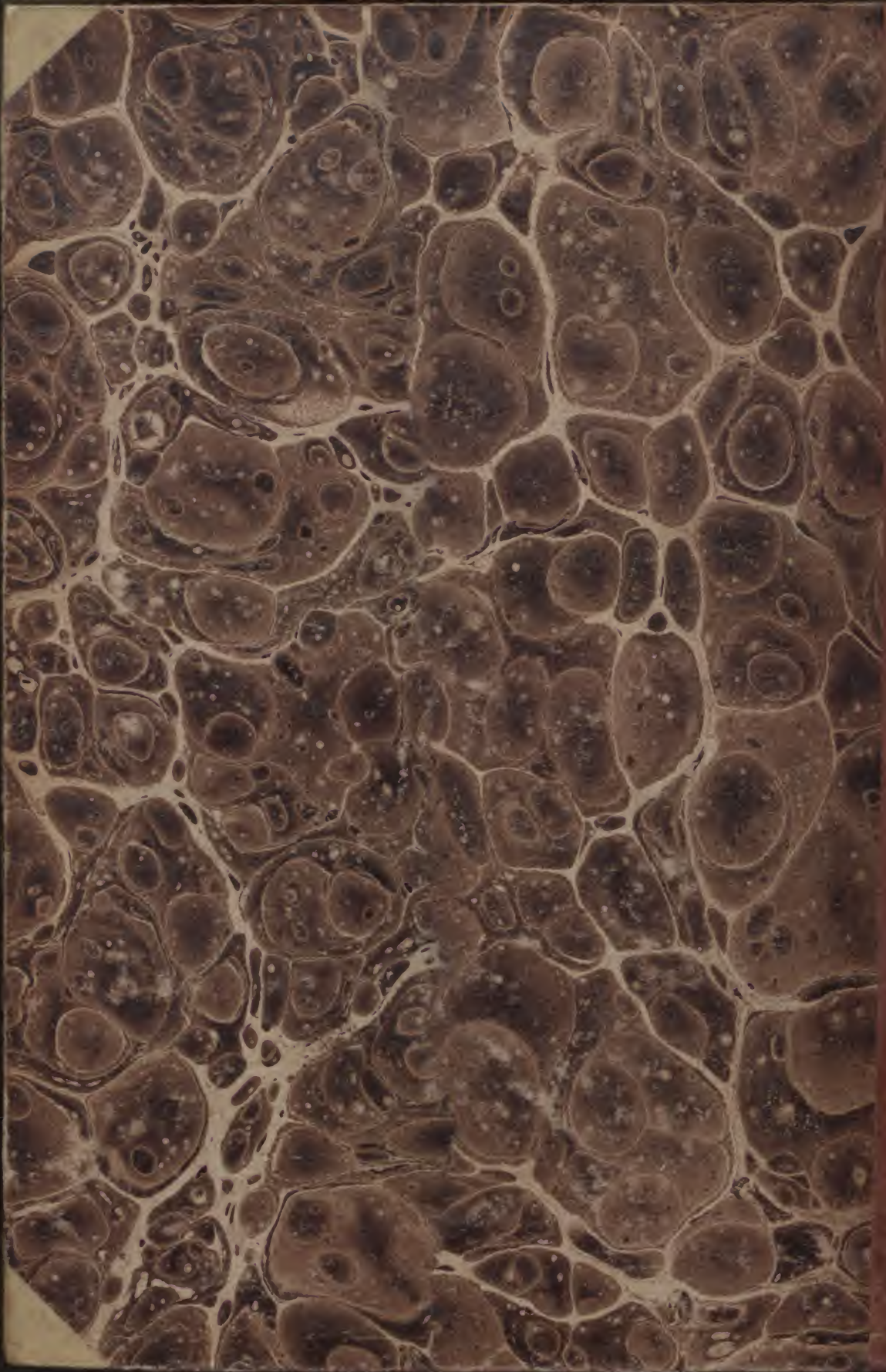

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.13

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.13

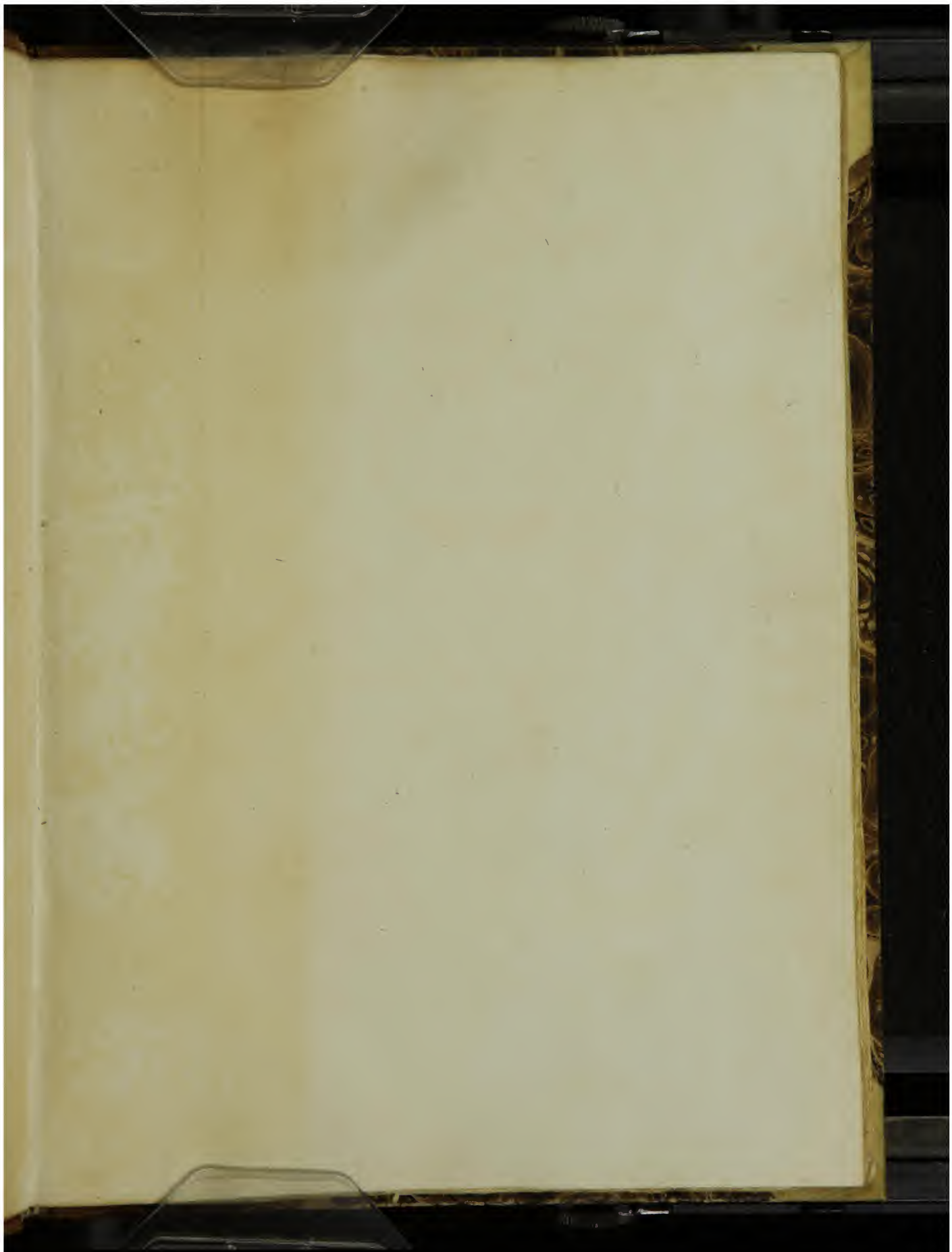

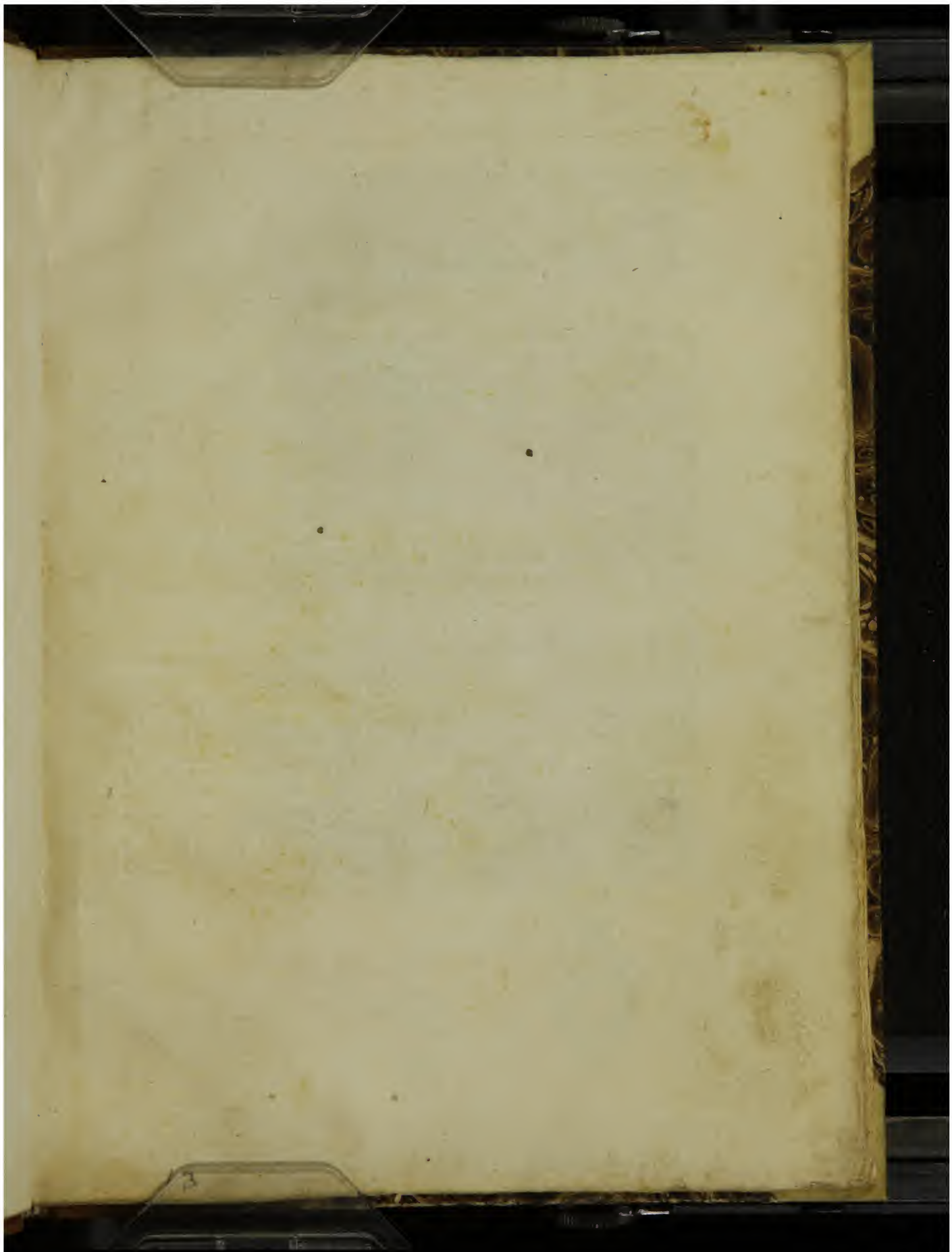
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.13

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.13

Reichling 1304
ma secoli XVI -
Stampato dopo la
I ed. del De repta
Proserpina (memorato
nella prefazione) col
com. m. di Parosia -
L'ed. è del I° luglio
1501 di Milano -
Cfr. GW vol. col. 698

ROLANDINI PANATI LAVDENSIS Ad
ILLVSTREM PALLAVICINVM MAR
CHIONEM PALLAVICINVM PREFA
TIO IN INVECTIVAS CONTRA IA
NVN PARRHASIVM ASINVM AR
CHADICVM.

QVOrundam Peritissimo
rum mores apud atiquos
extitisse lectitavi quos mi
nores nostri elatis iam lit
terarum studiis diligētissi
me obseruarunt ut uerita
tis habendæ gratia si quid
a scriptoribus male scrip
tum fuisset id corrigere &
emendare operam nauarent: Nec uel familiar
bus uel præceptoribus. uel quibuscūq; aliis ue
niā prestarent. modo uero consultarēt: Sic Aristo
teles Platonem: Varro Ieliū. Casselium Sulpitius
Hilariū Hieronymus: Sic. Hieronymū Augusti
nus: Galeotū Merula Et Merulā Galeotus: Po
gius Laurentium: Laurentius Pogium: per multi
quoq; alii litteris traduntur quorum contentio
ne bona litterarū studia illustrata sūt & maxima
ex eisdem creuerunt hōe enim uestigia imitari
exoptans Cum Ianuli Parrhasii Iurconis in rap
tum proserpinæ cōmentariola inspexissem qui
bus nisi uerba insulsa. Ridicula. Somniculosa. ra
bidula. Futilia deniq; maledica fundit: Veritus
sum ne hic nebulo adolescentes iuuenesq; in lit
terarum precipitia secum traheret: Quocirca

a ii

statui decreuig eis succurrere atq; calami arma
in mediũ afferre. Et tibi presertim Pallauicine
mi litterarũ amantissime: Atq; ea confutare quæ
plurima insulse fatue. temere. audacter & sine iu
dicio illis in Cõmentariolis eructauit euomuitq;
Tum in libellum collecta tibi Pallauicine priua
tim dedicare animo præsumpsi Et eo magis q
dum tecum familiarissime humanissimeq; uiuo
te quandam tuorũ uirtutem nobiliũ præclarorũ
q; parentũ refferre animaduertebam. Insignis
enĩ tibi paterna & Auita origo est. Ac Materna
undecumq; Illustrissima quarũ laudes succincte
breuiterq; nostra in oratiõẽ agresli sumus. Gau
de igitur mi Pallauicine paterno Maternoq; ge
nere Illustris: quorũ si egregie res gestas imitari
(ut agis) perseueraueris sũma quæq; a te expec
to: Nam bona cæterorũ uenia aliũde nobili stir
pe ac sanguine tantæ probitatis indolis q; adole
scẽtem non cernimus: Qua de re hæc pauca bo
norũ loca auctorq; a ianulo fædissimo scarabeo
deprauata: Et a me maxima cũ diligentia in lu
cem restituta in presentia lectitabis: Cũ dabitur
uero maior scribendi opportunitas cætera quæ
in nostra oratiõẽ tibi polliciti fueramus edemus
& perplura alia: Nam expectamus ut hic capra
rius in statianas siluas ut in proserpinæ raptum
ablatret tunc tui Rolandini ingenium ut spera
mus acutissimum cognoscas: Sed iam ad Inuec
tiuas deueniamus quas cum lectitaueris (ut cre
do) magna uoluptate ac iucunditate afficeris:
Vale & me ama ut soles.

ROLANDINI PANATI LAVDENSIS IN
VECTIVA IN IANVLVM PARRHASIVM
ASINVM ARCHADICVM SERVIVM RI
TV CANINO DILACERANTEM.

IC igitur primū temerarius
petulans : procax & delirus
Parrhasius super Claudiani
Commentariolis i præfatio
ne. uagus dilucidans asserit il
lam Elii Donati uitam esse :
quam seruii quilibet doctus
excogitat: quod quidem inficiatum iri facile cō
prehendi potest: quoniam poete uitam a. Seruio
expositam constat Et q̄ ueritati accedat testis est
ipse seruius in bucolicorum enarratione. Cū ait
poetæ uitā i æneide diximus: Deinde cū inquit.
Et dicit donatus q̄ etiam in poetæ uita memora
uimus in scribendis Carmibus naturalē ordinē
seccutum fuisse Virgiliū: Hæc Seruius Antiquif
simus manu scriptus. Sic & cætere impræssiones
seruianæ. cur o Inscitissime omnium poetæ uitā
Elii & non Mauri Seruii honorati nulla auctori
tate esse garris atq; contēdis? O sceleratū Calū
niatorem non tantū stomachor: q̄ cachinor Cū
in seruium ab omnibus eruditis commēdatum
paleas non tela. puluerem non saxa: fumum non
ignem iactes: O ridiculum caput o ingenium ob
tusum retusum atq; pertusum o Caput nihil ca
pax. seruium quoq; non grāmaticum sed gram
matistā uel litteratorē in angulis nuncupare au
des? Cum ueluti sydus quoddam inter cæteros

Seruius defen
sus

Ridiculū caput
Ingeniū obtu
sum atq; pertu
sum
Caput nihil ca
pax

a iiii

Conuiciator in
eprissimus
Obiurgator
impudētissim⁹

Homo trāsuer
sissimi ingenii
Ignorantissim⁹
omnium

grammaticos ipse luceat. dii te perdant mon
strum horrendum: Præterea in damianum nau
ram præceptorē meum uirum sane doctissimū
non secus ac tipheus ille gigātum crudelissimus
obtreccionum & probroꝝ moles exaggerasti
(ut cum infamia ac dedecore afficeres) Sed ipse
uelut Iupiter fulgoribus te cōfossū atq; perus
tum tuis cum montibus prostrauit & in monte
submersit æthneo: Vbi submersus pene per incē
dia magna fumos q; densissimos spirare potes
O conuiciator ineptissime o Impudētissime obi
urgator o lactator inanissime cur te neminem
præter bucolicum Carmen apud pædagogulos
tuos te unū percipere & intelligere sæpe iactas?
Cum pedum flectere ignoraueris ut patet his in
uersibus quos ad damianum poetam laureatū
misisti. scilicet Hic rupico pineo qui graditur in
cubans: Pædo. suisq; tegitur exuuiis genus. O trās
uerissimi hominē ingenii o ignorantissime om
nium nō te pudet pædo scripsisse Cū apud focā
cæterosq; grāmaticos inflexibile pedū legatur.
Desine igit asine bipes latias litteras polluere ac
fædare nisi seuissimis flagris admoueri mauis.

Rolandini Panati Laudensis Inuestiua in eun
dem asinū archadicū Carmē in bucolicis depra
uantem.

Profecto ubi semel insania laborare cepit
non desinit asinarius stultitiæ plenus. Mo
lestus: insulsus. Contentiosus. & latrator su
ribundus seruianam maiestatem dedecorare. En

obtusum Ianuli ingenium ad imitandum tum
 græcos tum latinos ignauissimū Qui dum car-
 men in bucolicis inuertere inhiat græcorū imi-
 tatione irridendus est. Nam hic omnium demē-
 tissimus in illo Carmine: Venit & opilio tardi ue-
 nere subulci. bubulci legendum ridicule & sale-
 brose affirmat. nō subulci ut Seruius & alii quos
 in bucolico Carmine theocritus nunq̃ introdu-
 cit: Quasi talpa non in ualle sed in fouea cæcita-
 tis ac stultitiæ illustris cænoq̃ præssus male suspi-
 catus est nostrum nihil ex ingenio romano poetā
 cecinisse. Si macrobium hic scelestissimus latro
 carcere ac flagris dignus parum lectitasset ac p-
 capisset ita differentem. Quis nō extimet poetā
 arbitrio suo nouum uerbum nouamq̃ sententiā
 sibi uoluisse fabricare quotienscunq̃ dico dum
 græcos imitatur lubuerit hæc futilia fætidaq̃
 ex pectore non euomisset eructassetq̃: Hic dein-
 de boator. insanus. sulphureus homo ostentator
 leuissimus. dum græcissat siue ut rectius dicam
 gracillat ad gallum solummodo consolandum
 Caprarios: Opiliones & bubulcos cōfluxisse ma-
 le suspicatus est & non subulcos quoniam Aeli-
 us donatus inquit tria tantum pastorum esse ge-
 nera quæ in bucolicis dignitatem habent o per
 fide fidei decoctor o Caput freneticū negat ne
 Aelius alios non esse pastores? minime profecto.
 imo alios affirmat sed uiliores ac sordidiores.
 Quocirca (ut illa tua ceruina leuitas ac summa
 ignorantia dignoscatur) concludemus ita subul-
 ci ut bubulci legi posse ut sentiunt eruditissi-
 mi uiri. Desine igitur parrhasi (siue) ut potius
 a iiii

Boator insan⁹
 Sulphureus
 homo
 Ostentator le-
 uissimus

Perfidus fidel
 decoctor
 Caput phrene-
 ticum

Parrhasius uel
 potius parasit⁹

dicam parasite semper mendatis: semper nugis
semper tergiuersatiōibus semper ineptiis uti

Rolādini Panati Laudēsis Inuestiua in eūdē asi
nū archa.ualerii locū in libro octauo deprauātē

Notissimus
Impurissimus
Incredibili per
fidia plenus

Harpyia fædis
sima turbulen
tissima q̃

Parrhasius lu
po Ceruario
Comparatur

Locus Valerii
maximi defen
ditur depraua
tus a Ianulo
Phanatica be
stia larua per
horrenda por
tentū reterimū

HIC etiam notissimus. Impurissimus & incre
dibili perfidia plenus. si non est præcepto
re deterior uecordiæ indolem præse fert:
Quis a risu se continere poterit si cæteros arguē
dus perperam arguat quoscumq̃ uiros turbat
& polluit hæc Harpyia fædissima turbulētissima
q̃. quid blateret ignorat super hunc ualerii locū
in libro octauo ubi fit mentio de Amphiarao &
non de Amphiarao ut ipse cuculus cuculat: Nā
Amphiaræus cum .i. latino & eu diphthongo
in fine scribi debet ut testantur orthographiæ
scriptores: Hic perinde ac lupus Ceruarius dici
iure potest qui tante obliuionis est ut si quid ci
bi comedat & retro aspiciat illius obliuiscitur
& ad alios illico se cōfert. Sicq̃ hic Ianulus men
te captus & obliuiosus in commentariolorum
tabula spurcissimorum. Valerii Maximi se lo
cum declaraturum asserit i margine postea Va
lerii locum Flaci notat: O phanatica bestia o
larua perhorrenda o portentum teterrimum
quære medicos qui te eleboro curent ac sanent
nam insania apprime laboras: Cum dicis ubi est
Athenæ dodonæ legendum Athena dodonæ
quæro a te Succerda quæ nam Valerii senten
tia quis ordo. quæ series. quæ Constructio quæ
uerborum structura foret. Si Ahena dodonæ

legeretur nulla quidē sentētia.nullus ordo esset:
Quare mihi& aliis doctissimis placet q̄ Acheæ
uel Atheæ dodonæ legatur licet interpretis sen
sus approbari possit.Et q̄ Acheæ uel Atheæ do
donæ sit casus dandi & non nominādi ut tu ex
timas ignauissime non te pudet uaccarie unum
Valerii locum corrigere uoluisse & perperam:
Cum eo ī opere permultos ac pene infinitos er
rores esse constat o dii boni hanc harpiā ex hac
urbe expellite. quoniam quæ candida sunt pol
luet denigrabitq̄.

Rolandini Panati Laudensis Inuestiua in eun
dem asinum archadicum super Carmen in se
cundo æneidos.

HOC in loco mihi gratulari nō nihil studiis
laboribusq̄ meis non iniuria possum quo
niam summa est mihi laus ea autumasse
atq̄ eruisse q̄ Ianulo ad percipiēdum intelligen
dumq̄ difficilima uidentur: Enim uero aut ego
præcipua sum præditus ingenii celeritate aut q̄
multo ac longe suspicor Ianulus sola ingenii tar
ditate.nisi adeo simultas inuidia & morum per
uersitas eius oculos caligine oppressit obceca
uitq̄ ut in sereno die non cernat:En qui Seruiū
falso crimine accusare & condemnare nitatur.
Cum se ipsum accuset condemnetq̄. Et tanquā
puellulus accusari condemnariq̄ potest quis nō
admiratione afficiatur.Quis non rideat cancrū
polypo insidias parantem: & illum ueluti cōchy
lium crassari uolentem.O Ianule nomen quidē

Ianulus nome
capris idoneū

Locus maronis
in secūdo ænei
dos non intelle
ctus a Ianulo:
nec etiam Ser
uius

Sol & Lunadii
penates idem
uocitantur

Baubo as
Mor dacissim⁹
Canis

Canis rabidula

capris Idoneum sic a cunabulis e matre imposi
tum Cancer & Cancro pigrior. non est mirum si
te inscientem scientes reprehendere affectatē
reprehendam: ac redarguam: Primum ais in se/
cundo Eneidos. Vos æterni ignes & nō uiclabi
le uestrum: Testor numē ait. Aeterni ignes ad æ
giuos penates refferri debere: Et nō ad solem &
lunam Vt seruius: Quæro a te omnium inscitissi
me pedagogulorum quid Seruius intelligat: Cū
iquit Aeterni ignes aut certe Lunā & Solem sū
gnificant respōdes: me præterit te præterit qui
dem: ac fugit. tuam hic inscitiam ac penitus litte
rarum ignorantiam ostendisti qui cum uelis ser
uium lacerare poetam secundū stoicos Cōmen
tatum fuisse eum non animaduertis. Vt alibi cū
ait nō esse nisi unum deum: & unam deam ean
demq; esse potestatem quæ pro ratione officio
rum nostrorum uariis nominibus appellantur.
Vnde Eundem solem eundem liberum: Eundē
apollinem uocant item lunam eandem dianam
uocant Eandem cererem: Eandem iunonē: Ean
dem proserpinā dicūt. Quid igitur baubas mor
dacissime canis ad penates referri debere Vos
Aeterni ignes Cum dii pēates & sol & luna idē
uocitentur: Vt etiam testatur philosophus in sa
turnalium primo Vbi uestius Auieno rogāti res
pondet sic inquiēs: Caue extimes mi auiene poe
tarū gregem cum de diis fabulātur nō ab editis
plerūq; philosophiæ semina mutuari nā q; om
nes pene deos dūtaxat q; sub cælo sunt ad solē
referūt & reliqua: Desine igitur canis rabidula
gracissare & latinari disce Vale ī malā Crucem.

ROLANDINI PANATI INVECTIVA
IN EVNDEM ASINVM ARCHADI/
CVM SVPER CARMEN IN TERTIO
AENEIDOS.

VID : q̄ tardus hebes plu-
beus . Rubiginosus homo
modum iactat̃ audaciã
q̄ non faciẽs : sed i omnes
mordacitate quadã debac-
catus etiã erudite sciteq̄ .
enodata male interpretan-
do . si nõ magis insaniẽdo
deprauare tentet : Et dum
Seruiũ landinum ceterosq̄ interpretes litterarũ
ignaros facere conatur se magis atq̄ magis ipsũ
facit . Seruius super illud in tertio aeneidos Exci-
pit in cautum patriasq̄ obtruncat ad aras sic di-
cens exponit : patrias Alii Achilleias intelligunt
nam pyrrhus Vt in historia legimus occiso pa-
tre in templo Apolinis tymibreĩ reuersus ad pa-
triam in numinis insultionem i templo eius del-
phico aras patri consecrauit Et illic ei caput sa-
crificare : Alii patrias Apollineas uolũt a patris
achaiã ciuitate in qua Apollo colitur nec debe-
mus quærere cur nõ delphicas dixerit quia epi-
thera in alieno negocio plerumq̄ alia ponuntur
ut in quarto : Italiam magnam grineus Apollo
Ládinus quoq̄ uir doctus sic ait . patrias quia ut
supra diximus i delo erat Ara apollinis gẽitoris
ex quog̃ uerbis colligimus patrias Aras itelligi

Homo tardus
hebes
Plumbeus Ru-
biginosus

Seruius non i
tellectus a iana
lo super maro
nis in tertio
aeneidos armẽ

aut Apollineas aut Achilleas : Hæc enim belua
 phanatica se hoc carmen recte expositurū polli
 cetur magna dicit & parua facit : hæc tandem
 effutiuit nugaliam. s. queritur a nōnullis bene doc
 tis cur necptolemi eadem scribēs Vergilius del
 phicas apollineas aras patrias appellarit equidē
 sicut affirmare non ausim uana ne sit historia
 quam seruius affert an non omissis ambagibus
 absolute patrias illic accipio quoniam pyrrhus
 ad aras eiusdem dei obtruncatus est cuius antea
 pater eius Achilles hic nebulo cinislog; eandem
 sententiam inuit quam seruius adducit Cum in
 quit patrias idest achilleas : Nihilominus hoc
 caput. asininum hæc stolidum ac prædura ceruix
 hoc cerebrum omni sale uacuū : hic latrator fu
 ribundus obliuiosus deniq; phanaticus nec ser
 uium intellexit. nec quid ipse eructauit gnotauit
 desinat igitur hæc scabra malignitas hōinis nu
 gas meras euomens seruium lacerare nisi lacera
 ri cupit: abi. hinc furia infernalis Et ad paludes
 stygias deuola ubi pro tuis maledictis ac sceleri
 bus immanes pænas dabis. Abi in malā Crucē
 Ianule : Abi in malam rem Ianule dicacissime.

Rolandini Panati Inuestiua in eundem asinum
 Archadicū super i quarto æneidos hemistichiū.

Parrhasius ne
 bulo uel par
 asino

IRCVLATORVM MORES hic
 nebulo parrhasius siue ut rectius
 dicam par asino imitatur qui i fo
 ro plebis circa eos commoranti
 uulgo noua. ac incredibilia dicere

& facere pollicentur sed nihil præter quædam spurca & ridicula effutiant ac fastidiant quibus quidem omnes circū manentes cū indignatione tamen concitantur ad risum sicq; hic homo Molestus insulsus & Contentiosus promittit se suis in Comentariis illud in quarto æneidos hemistichium Ter centum tonat ore deos perpulchre expositurum quod cæteri interpretes non intellexerunt. Et tamen nihil præter futilia tradit O hominem inhumanum o uastum o stupidum o agrestem o dementem o barbarū o rusticum latebras quære & tanq̃ lucifuga late nā si meridiana luce euolaueris te cæteræ expilatū aues reddent & rostro perfodiēt Cur o miselle hoc hemistichium a nullis præter te intellectum esse garulas cum Seruius & Landinus adamū sim enodauerit sic Seruius. Ter centū tonat ore deos non ter cētum sed tonat ter centum numina hecates unde hecate dicta dicta est hecaton idest centū habens potestates sicq; Landinus ter centum idest ter tonat centum potestates lunæ unde & ipsa quoniam hecaton idest cētum habet dicitur ter dixit quia hic numerus sacris altissimus est Vnde in bucolicis terna tibi hæc primum triplici diuersa colore licia circundo perq; hæc altaria circū effigiē duco. Te iactes igitur belua insensata apud pædagogulos omibus esse eruditorem qui tibi fidem prestabunt si quoq; te ad sydera uolitaturum græculorū more polliceris doctis hæc nō persuadebis qui q̃ primū tuas perspexerit ineptias ī fugam euestigio arripas te lapidibus insectabuntur tuaq; Commen

Seruius & alii
 iterp̃tes defēsi
 sup iqrto ænei
 dos hemistichi
 um
 Homo inhum
 nus
 Vastus:stupid⁹
 Agrestis:demēs
 Barbarus:Ru
 sticanus

tariola dilacerabunt atq; latrinis & cloacis tra-
dent nihil enim præter stercoreum & latrinari-
um continent.

Rolandini Panati Inuestiua in eundem as-
num Archadicū super in Oenones Episto-
la carmen ad Paridem.

Ec homo nullis bonis litteris
præditus ac mehercle iermis
nisi quibusdam ineptiis lati-
nas litteras suis ambagibus
abolere nititur quas ego to-
tis uiribus ne poluantur ac
maculentur tatabor: audacu-
lorum more nasonis illud in oenones epistola ad
paridē depressa est humili cana pruina casa cor-
rūpit & inuertit: sic auctoritate caprarum quas
semper custodiuit: legendum fore affirmās. De-
fensa est. humili cana pruina domo: Sed quo-
nia mos imperitorū est de se bene hoc est fal-
so iudicātium peritis aduersari Hic omniū iacta-
bundus magis ac maledicus Ianulus Domitio
Calderino græce & latine docto & multis quo-
q; aliis uiris consumatissimis aduersatur in præ-
dicto carmine depressa est hu:ca: pruina casa le-
gēs ut diximus defēsa est hu.ca.pr: domo quod
sane & a sensu & ordie lōge abhorret: teste quo
libet erudito & mediocriter docto. Quapropter
placet mihi & unicuiq; litterato: Vt legatur: de-
pressa est hu:cana pruina casa & nō defensa do-
mo proptereaq; nec defensa nec domo ordini

Locus nasonis
in epistola æno-
nes ad paridē
a Ianulo depra-
uatus & a me
defensus

Homo Cornu
tus

sensuiq; poetæ quadrat ut ait iste Cornutus ho
mo qui nasonem congruū nominis significatū
seruasse nō percēpit : poeta enim ubi loquit de
pastorū habitationibus domum nō dicit sed ca
sam ut hoc ī loco & alibi in arte & aliis in locis
Cynthius admeto uacas pauisse phereas. fertur
& in patria delituisse casa Cū uero loquitur de
urbis domibus sic ait ī penelopes epistola ad uly
sē Ossa ruinosas occulit herba domos & nō ca
sas sic maro in bucolicis & omnibus aliis ī locis
Atq; humiles habitare casas & non domos dicit
qā ibi de pastoribus loquit Sic Martialis unaq;
iām tota stabat in urbe domus Sic cæteri poetæ
signate scripserūt Quare hæc tua sententia stul
tissima & ab omni ratione aliena refellenda est.

Rolandini Panati Inuestiua in eundem Asinum
Archadicū super in secūdo maronis Carmē.

Mutoniatus

VID causæ in uirum doctissi
mum Iulium æmilium rheto
raq; ornatissimū: ut scriberes:
mutoniate habuisti: Quid in
Alexandrum quoq; minutia
num uix litteratissimum ami
cum tuū ad eam diem ac fa
miliarem & te pædagogulū famelicum benigne
hospitantem ut in eum perinde ac hostem atq;
inimicum scriberes. Quid in damianū nauram
præceptrorem meum cui in litteralibus studiis
neminem præferendū arbitramur: Quid ī alios
permultos ex quibus quid iurgii percæperis &

præsertim a nauta meo Cū memoriæ trado me
 tuam sortem miserrimam pudet. Quid insuper
 suspense carnifex Seruium & donatū more so
 lito dilaceras super illud in secūdo maronis san
 guine placastis uentos & uirgine cæsa sic boan
 do Iphigeniā mactare statuerant ut est apud Ly
 cophronem quod seruius & alii non uiderūt o
 lues. tabes. pestis clades. Mors. nex. Infamia & o
 quod omne dirum tetrumq; dici potest tuā hic
 uesaniā ac demētiam diuulgasti cum hi (quos
 maledictis ac opprobriis prosequeris) peruenis
 te & eleganter quod negas tetigerint: sic primū
 Donatus sanguine placastis uentos & Verū di
 cit de Iphigenia falsum addit de pcepto apolli
 nis miscet ergo uera ut credeant falsa Argolica
 ne credat potuisse litari alienigena nec quæren
 da erat uirgo cū exercitus fæminis careret: Vi
 de præterea: ignorantissime omnium quid agat
 Seruius quem ais illud carmen non uidisse San
 guine P. Ve: primū hic distinguendū ait Quia
 & semel ad troiam uetum est & anteq̃ ad eam
 uenirēt de Iphigenia est sacrificatum & reliqua
 O Cohors Parrhasia an liuore an uero iudicio
 hic ueruex tuus sectarius taxetur animaduertas
 (quæso) qui totius græciæ latinæq; gentis conta
 gium est. ut ipse suis in Cōmentariolis spurcissi
 mis aperte demonstrat o si uera dicit quot ani
 mas perditioni tradit ac tradet nisi uos animæ
 custodes defēsoresq; physici & qui i lupos offi
 cio canum pro pecudū sanitate utimini latratu
 suppetias afferatis cursitatione & morsu: an for
 tasse moramini ut uestras partes suscipiā: Enqd

Suspensus car
 nifex

Lues: Tabes:
 Pestis: Clades
 mors necis
 Infamia
 Seruius & alii
 super maronis
 carmen in secū
 do eneidos de
 fensi

Veruex sectari?

ualeo facio horrendas uociferationes emitto ut
uos ferociore & alacriore ad hunc lupum in
festissimum concitem nedum expellendum ue-
rum etiā dilaniandum & post necem arboribus
suspendendum uel furcæ cruci q̄ affigēdum ut
homines illac prætereuntes lapidibus telis q̄ cū
iceſſent Vale ī malam crucē suspense Carnifex.

Parrhasius ue-
luti lupus
Arboribus uel
cruci affigēdus

Rolandini Panati Inueſtiua in eundem Asinum
Archadicum super maronis Carmen in primo
georgicorum.

DOctissimos hic etiam Ianitor
aut atriensis. aut pistor. aut su-
pmus: aut furnarius. aut quo-
qus aut q̄ illi magis idoneū
& iocundū est cellarius quos-
cumq; uiros carpit et mordet
inter quos annumeratur Lan-
dinus in re latina diligentissimus obseruator cū
illud in georgicorum primo sic exponit Tuq; o
cui prima frementem fudit equum magno tel-
lus percussa tridenti neptune prima tellus idest
littus ut primaq; uetant consistere terra nam pri-
ma terra quæ se se e mari aduētātibus offere lic-
tus est: hic uero lanulus dicaculus & rerū mala-
rū bibaculus puerq; septuaginta annorū. natus
penitus delirās infantensq; toto ei conatu aduer-
satur dicens littus absolute non esse accipiendū
quoniam primum Athenienses omnium suam
terram se q; primos homines prædicabāt dege-
neris antiquitate cum argiuis certantes ut est

Ianitor atriens
Pistor
Supromus
Furnarius
Quoqus
Cellarius
Landinus &
quicumq; alii
uiri doctissimi
super carmen ī
primo georgi-
corū defensi

b

Homo incon-
ditus
Absonus
Inconcinnus

Verbero
Plagiarius
Erro
Sabulcus
Caprarius

apud pausaniā: non aduertens hic homo in-
conditus. absonus absurdus & inconcinnus tū
apud græcos tum apud latinos de primo homi-
num genere varias esse sententias Et præsertim
apud Diodorum & Iustinum ubi contendunt
Egiptii & scythæ inter se de generis uetustate
& post multas uariasq; contentiones ualidis ar-
gumentis antiquiores fuisse ægiptiis scythæ pro-
bant Igitur prima tellus non referenda est ad
primum genus hominum quoniam (ubi primū
habitauerint homines) maxima est inter histori-
cos altercatio: refellat ergo hæc tua sentētia sæ-
dissima a poetæ sensu longe remota & landini
sententiam amplectamur uel hanc meam ut
prima tellus intelligatur quoniam apud atheni-
enses primum nati sint equi percuso littore tri-
dente a neptuno: semper uerba maledica in uis-
ros omni doctrina præditos iacis: o uerberonē
o plagiarium o erronem abi hic maximo cum
dedecore o subulcum uel potius caprarium ad
capras custodiendas iterum reuerrere. Illic q; de
capris non de litteris disputa Quid subulco qd
Caprario quid bubulco cum litteris? nihil sane
nam monstrum esset horrendum si hoc usu ue-
niret: hinc tandem discede in malam rem & la-
res tuos repete ubi tui parentes quottidie ut ad
capras redeas: expectant. Migra igitur euestigio
Ardelio suspense putidissime auibus brutisq; de-
uorande

Rolandini Panati Inuectiua in eundem asinū ar
chadicū sup hemistichiū i fine primi æneidos

Ominem pistrino & ergastu
lo dignū quis pediculi mor
sus audacissimi æquo animo
ferre posset quis non furore
concitetur sapientes ab insa
no, prudentes ab impruden
ti peritissimos ab inhertissi
mo. Elegantes ab absurdo: latinos a barbaro re
prehendi. Hic enī stultissimus nullo ingenio nul
laq; uirtute præditus omniū qui uiuāt demētissi
mus i quoscūq; uiros doctissimos liuore cōcitus
scribit & in eos quos nouit & non cognouit: ac
cerbissime inuehitur in eos atrocissime quoq; q
neutiq; scripserunt. Quid enim laudis ex horū
obtreftatione qui minime scriptitarunt reporta
bit hic lurcō: nemo mediū fidiū exarauit neq;
uixit qui illud uergilianum hemistichium ipressi
oni declaratū tradiderit: nunc quantus achilles i
fine primi Eneidos: Sed ista belua pditissima ta
mē hæc rauce & inepte effūdit scilicet nec omit
tam sequens hemistichium: quod ex his nemo
quorum sententia edita affecutus mihi uidetur
non enim illic interrogat dido qua uirtute quo
ue corporis & uerborū animi robore: Sed quan
tus idest q̄magnus Achilles fuerit: si mentis ef
set compos si nō arrogans atq; improbus: si nō
ab omni ratione alienus adeo se proteruum fu
rentemq; ostenderet nullius precij uecors belua
ut omnes carperet tam uiuentes q̄ ab humanis

b ii

Homo pistrino
& ergastulo di
gnus

Omnes tā mor
tui q̄ uiui sup
hemistichium
in fine primi
eneidos defesi

Lurco

Belua perditis
sima

Arrogans
Improbis
Vecor Belua

Proteruū ani
mal

defectos Abi in malam rem proterue animal cō
istac insulsa inaniq; uerborum iactantia.

Rolandini Panati Inuestiua in eundem asinum
Archadicum super maronis in secūdo Eneidos

ON Quis admiretur si hic syco
phanta prorsus insaniat atq; de
liret & semper a doctorum sen
tētia deuier & i ea re certet quæ
nulla indiget contentione quia
hoc facit ut aliquid i litteris age

re uideatur Cum tamen nihil agat quemadmo
dum in illo Carmine maroniano Nec mihi iam
patriam antiquā spes ulla uidendi seruiο latrās
sic balbutit antiquam idest caram non intelligi
debere quoniam nulli docto placet nec placere
debet adducens papinii auctoritatem in .iii. the
baidos Quicquid & asopon ueteresq; interiacet
argos: Sed seruii uerba rei & uocabuli dignitati
acommodata hic inhertissimus asinus omnium
ignauissimus nequaq; percæpit: Quare antiquā
.i. Caram seruius dixerit hic misellulus pædago
gulus a me discat. Antiquam .i. caram inquam
proculdubio tulit & recte propter parentes & fi
lios in patria relictos simulans tamen uel si anti
quam proprie intelligendum est. Lādinus auctor
est & non tu asine archadice Cū ait uel antiquā
idest magnam uel Antiquam .i. cuius effectum
diuturnitas temporis accumulauerat & filiis &
parēti & singula singulis dedit patriam dixit an
tiquam natos dulces expectatum patrem in qui

Seruius super
maronis Car
men in secūdo
æneidos defen
sus

Misellulus pæ
dagogulus

bus rebus occurrunt peiora q̄ græci illos occi-
suri essent propter suam fugam piandam quod
erat necessarium. hæc autē omnia dicta sunt ut
faceret uerisimilia quæ fingebat: placet mihi nec
Seruium nec Landinum mordēs sed potius eos
quadam afficiens ueneratione ut antiquam pro
meliori & pulchriori dixerit nam antiquus pro
meliori & pulchriori ponitur teste Cicerone Cū
ait Hoc quidem est proprium amicitiae sed anti-
quior & pulcherrior & magis a natura ipsa pro-
fecta: Idem nihil mihi atiquius uisum est q̄ ino-
centem tueri: uel antiquam. i. nobilem teste Ma-
rone Cum ait nos Troia atiqua nam semper fer-
re Antiquus cum quandam dignitate exprimit
Itaq; patriam suam latenter a nobilitate pulchri-
tudineq; Sinon laudibus effert.

Rolandini Panati Inuectiua in eundem asinum
Archadicum super carmen in primo meta-
morphoseos.

SEMper hoc insolentissi-
mum animal sua pergit
insolētia nam dum uult
omnia scire illa sua cerui-
na leuitate se nihil scire
ostendit dumq; alios suo
insulsissimo iudicio car-
pit ipse nō iniuria carpi
potest quoniā nulla unq̄
ab eo loca poetarum declarata emendataq; cō-
perio quæ ex ingenio excogitauerit sed ab aliis
b iij

Insolentissimū
Animal

iam panati
loquacitas sup
carmen in pri
mo metha. a
me Rolandino
reprehenditur
Et cōmentator
excusatur

Sciolus
Inscius hippo
didascalus

Loquacitas la.
par: super car
men in sexto
metha: a me ro
lândio reprehe

in lucem data tanq̃ sua in medium profert. Ut
in hoc nasōnis primo Carminis Metamorpho
seos Eridanuscq̃ senex leniscq̃ amphriscus & ceteri
Ut Eridanus legatur affirmat insulisse. Cum sic
fere Codices omnes habeant. Et cum sic quoq̃
ab interprete legatur dubitatione tamen q̃ Erida
nus fluuius est galliæ cisalpinæ nō autem thessa
liæ. Idcirco Apidanus legi posse arbitrat̃ qui
thessaliæ fluuius est: præsertim cum poetæ sentē
tia & opinio sit bñis fluuios ad cōsolandum
penem thessaliæ fluuiū populares uicinioresq̃
accurrisse propter daphnē eius filiam in lau
rum conuersam. Cū igitur o miselle pædagogu
le Ouidius interpolat si Apidanus penei flumen
populare est. Tu enim plagiarie eridanū atticæ
fluuiū esse garris ac strides. Vbi sunt uerba pan
sanix quæ ad ducis quibus fides adhiberi possit
quo pacto panthaniam scolis intelligis ceterosq̃
auctores græcos si ferula manu Demetrii græ
ci uiri: doctissimi quotidie subducis ut misellus
pædagogulus & iscius hypodidascalus hæc ad
tuam inscitiam pernoscendam feræ sint satis.

Rolandini Panati Laudensis Inuestiua in eundē
asinum Archadicū super carmen in sexto
metamorphoseos.

Super illud quoq̃ nasōnis in sexto metha: Et
te flaua comas frugū mitissima mater sen
sit equum Quid respondeā huic oscitaban
do lurconi sane me præterit nec si ignorem sus
picatus facim hoc in loco disere opere præ

ditur & cōmē
rator laudatur

...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

Furcifer gloria
bundus laro:
notissimus

Ianulus asinus
archadicus
Rabula
Detrectator
Temerarius

Litteratissimi
niri loquacita
te ianuli par.
ac maledicen
tia obtrectatio
neq; defendun
tur super car.
in septimo me
tamorphose
os

mensa est) semper propalat ac diuulgat. Nam su
per illud nasonis in septimo. Offias effugit nato
rum uulnera iambe Vbi est iambe Combe. debe
re poni ait arroganter ac audacter faciesq; huc
locu a nemine: prater se delibatum Cum Cobe
fere omnes Codices habeant: Sed aliqui Iambe
habent. impressorū causa quoniā super hoc car
men ait. Interpres raphael. Combē ab interpre
te græco dictam Iambem: Desine Archadice. asi
ne ab iēptiis maledictisq; tuis nisi mehercle quā
primum desinas te non secus ac asinum ad capil
lum dedam ubi tuam uiram miserimam (donec
uixeris) trahes uale malam Crucem.

Rolandini Panati Laudeñ. Inuestiua in eodem
asinum archa. super Carmen in septimo metha.

Bestialis
bestialissimus

Loquacitas
ianuli parrha
sui caprarit sup
carmē in septi
mo meta: a
me Rolandino
reprehensa

Idem hic bestialis & omnium bestialissimus
homo facit in eodem septimo libro meta.
super illud Aspicit æolidē ignota ex arbore fa
stum eructans euomēsq; ubi est Eolidem Eoni
dē poni debere quoniam Eolides nihil est cum
cephalo si non eructaret excreatq; assentiēdū
esset sed q̄renus eructat excreatq; pene uiscera
atq; intestina terga demus. ni profecto hi profo
cto nos stomachatos redder sentinā magis q̄ hu
ius asini archadici uomitū ferē libētius: Sed tñ
ut forti ac uirili aīo uidear huius asini parua rē
porisintercarpedie uomitū (quis ingēre) patiar
& faciē ei oīdā & quæ eructauit excreauitq; fa
cilie refellā assero suspēse carnifex auctore stra
bone i decimo libro deonidē legi debere Et nō

Etionidem ut tu arbitraris ignauissime : nam ut Strabo ipse tradit Cæphalus fuit filius deonei a quo dulichiū Cæphalenia dicta est & c. licet etiā ut Eolides legatur eruditi uelint tace .inanif / sime latrator & linguam Caninam compesce si post hac tales latratus i Eruditos effundes te na uibus longis haud secus ac parricidam uel ho micidam(es ut mihi relatum est) te tradam.tria ligna te expectant uel uulcanus .

Rolandini panati Laudeñ. Inuestiua in eundem asinum archadicum super Carmē Flacci hora tii in Epistolis .

Huius reliqua capitonis tum i uiuos. tum in mortuos uiros doctissimos mi Pallauicine cōuicia obticebimus : Primū q̄ hoc uolatile cerebrū siue cucurbitarium hoc caput lar do refertū:hæc crassa ceruix nisi meras nō nugas effundit Præterea q̄ nō cū uiris sed laruis non cū doctis. sed indoctis nō cū latinis.sed barbaris non cum nobilibus.sed rusti cis ac olidis caprariis certamus . O cohors par rhasia quantum deliret hic tuus hircus fætidus olidusq̄ aures mihi dirigas quæso:omnes more solito carpit in quorū numero tuquoq̄ adhibe ris ut suis in Commentariolis patet quibus ait nec Politianum nec sy pontinum nec Aliūquem q̄ præter se quid scruta significant intellexisse su per. illud Flaci horatii Vilia uēdentem tunicato

Capito

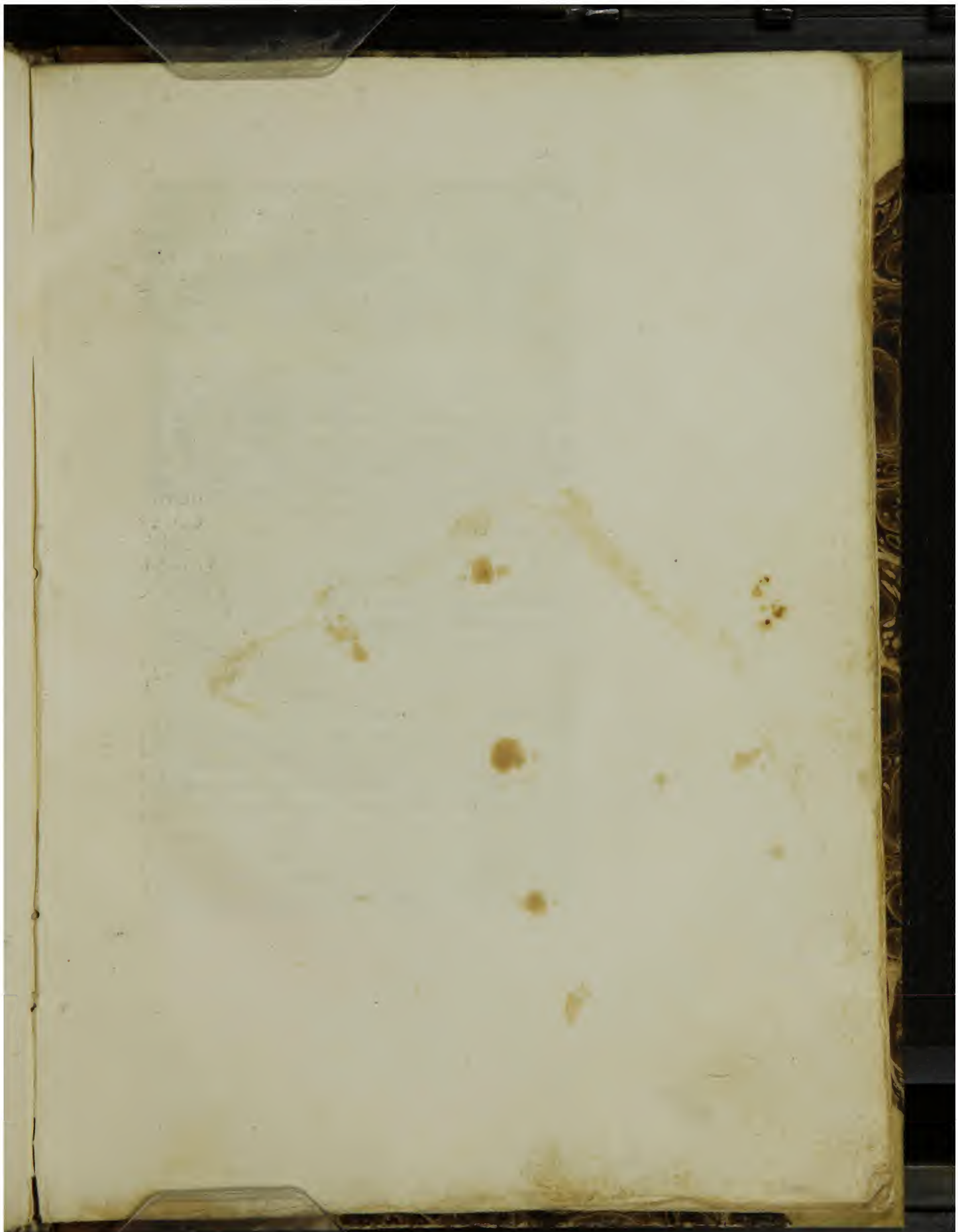
Volatile cere
brū siue Cucur
bitariū caput
lar do refertū
Crassa ceruix

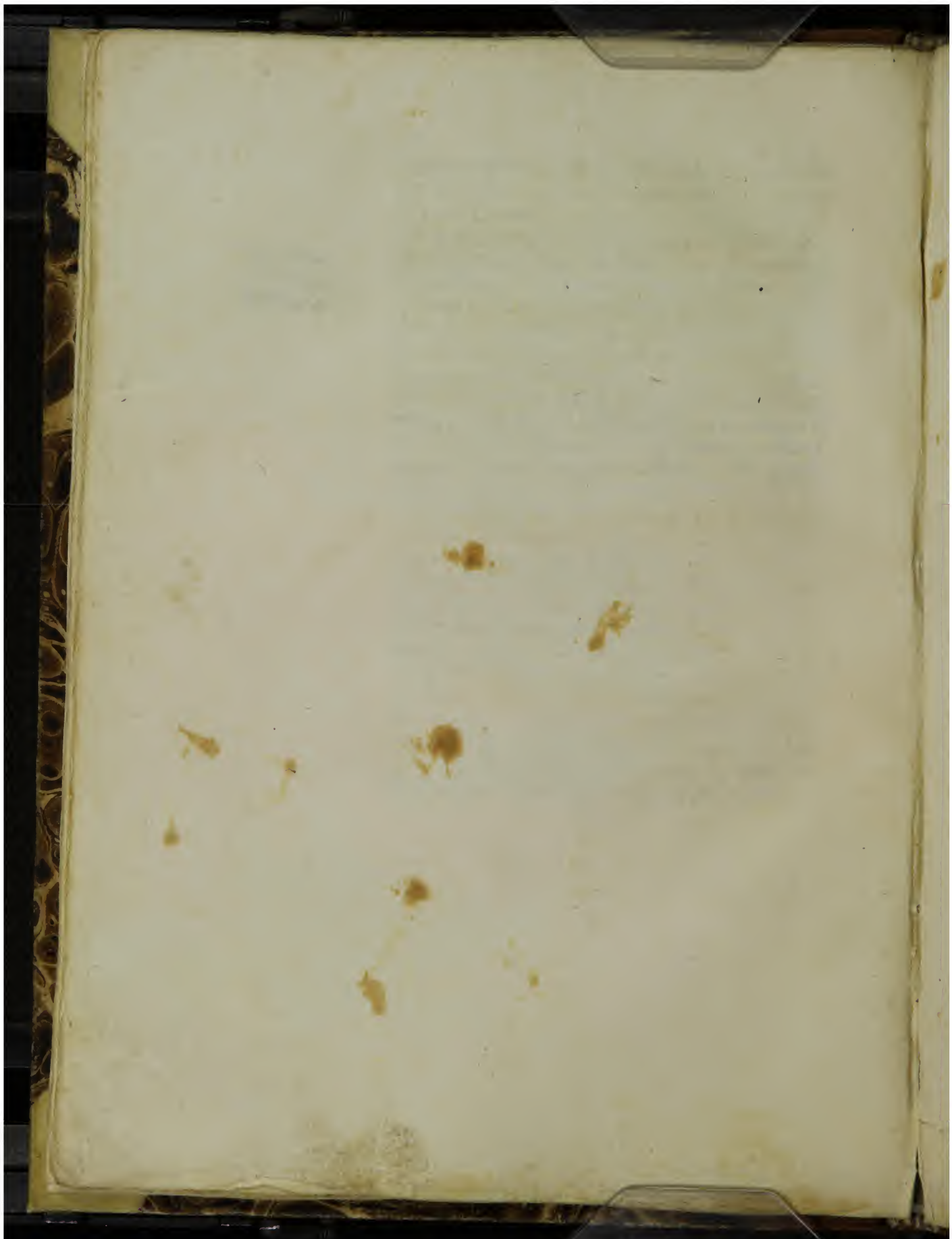
Omnes doctis
simi uiri defen
duntur ab ob
trecta tiōe ianu
li

Muscinus
Verminus
Fætidissimus

scruta popello Sed dum ipse arrogans. ambicio
sus ac omniū improbus boator q̄ superis in ui/
sus omnes mordet: accerbissime mordendus est
Eo q̄ nec uocabuli significatum nec Ethiniolo/
giam percæpit: legit hic Muscinus. uerminusq̄
fætidissimus scruta tantū & non scutra cum scu/
tra legi possit ut Eruditi sentiūt propterea q̄ scu/
tra uel Scutulæ siue sint uestes siue sint uasorū
genera siue sint pelles ut alii uolunt poetæ sentē/
tiæ quadrant Ex scuto enim dicūtur Scutra scu/
tulæ & scutulatæ uestes: Scutulatæ uestes erant
scutulis distinctæ. Vt testatur Plinius in octauo li/
bro naturalis historiæ Cū de generibus uestium
& lanæ loquitur Scutulis. i. orbibus uestes gallia
diuidere docuit ut asserūt antiqui scriptores de
Scutulatis uestibus meminit etiam Iuuenalis cū
ait. Cerulea indutus scutulata & galbana rafa: Et
Martialis quoq̄ cum inquit. Et leues scutulas ca/
uasq̄ lances. Si modo. Scruta legēdum est quod
non displicet uestes attritas non significant (ut in
arbitrariis) siccarie: Sed potius quædam uasorū
genera. Et dicunt Scruta ascrutando hoc est tē/
tando & diligenter inquirendo: Quia agricolæ
cum terrena uasa coemunt ea. digitis percutien/
do an bona an mala extent perscrutari solent:
hæc hætenus: si quid boni dixi ex libello Ale/
xandri minutiani furripuisti quem domitius Cal/
derinus super proserpinæ raptum composuit.

Finis

AD ILLVSTREM AC GENEROSVM
ALEXANDRVN SFORTIAM COMITEM
BVRGI NOVI IOANNIS DAMIANI
NAVIAE PRESBYTERI CYRNEI ET
PRAECEPTORIS IN IANVM PARRHA-
SIYM SCARABEVM FOEDISSIMVM:
ET VESPAI ACVLEATAM INVECTIVA.

OGITanti mihi saepe numero
Illustris ac generose Comes: qd
potissimum nostrae camænarū:
quod gratum. atq; iucundum fo-
ret laetitandum: uel ut præcepto-
ris tui Nautæ erga. M. T. uincu-
lū amoris ne madaret obliuioi sed pignus existe-
ret. Elegia una. cum ægloga quadā suadebat ten-
tare additū: non ut ex ipso aliquid præmii posce-
rē: Quia satis est ut pro beneficio in seruorū tuo-
rū numero possi a scribi: Sed cū id uitio tēporis
negociū necessitas distraheret & discessus a Me-
diolano: non potui (fateor) illud exequi: quod pu-
taram: fiet tamen resarcio: quoniam opus absor-
ptum est. Cui laudes auctorum tuorū & Matris ex-
cellentissimæ tuæ inseruimus: Demū cum apud
polesmū Pallauicinorū rusticarer. alumnus eru-
ditissimus noster Rolandinus. qualdam ostendit In-
uectiuas in Ianum parrhasiū musimonem facti-
dum fabricatas quæ: ut maiori decori uiderent
Quamuis per se sint perpolitæ ac tersæ: Optauit
quædā Carmina quæ alias in eūdem Iurconem
fuerunt edita denegabam profecto: Quia suppu-
debat cū pumilione bellū sumpsisse: hic libellos

c

meos more solito dum uosueret forte in illas in
uestinas iucidit nō nimium cultas: aut decoctas
quia tunc immitendo nō erat remorandum ne
ignauit ac asinini ingenii ut ipse culparer nec
etiā in præsentiā eas limandi traditur nobis cō
moditas propter discipulorum copiam & debi
tum insuper: ad hoc opus non adiunxi ingenii
aliquo liuore sed prouocatus ad defendendum
Iulii Aemilii uiri doctissimi & amici partes lau
dabiles. Nam audaculus hic ardelio epigramate
quodam eum taxauerat quod urbē relinqueret
ac montana peteret. cuius responsionem. M. T.
leget paulo infra. Hic caprarius primum uenit
Mediolanum tanquam uulpes famellica pede
puluerulento & anteaq̃ inueniret qui hospitare
tur diu per urbem cursitauit. eo quod pellē put
ridam & scabiosam cōtraxerat inter sui generis
æpulos ita horridus atq̃ sentus: sit obuiam. Aler
xandro Minutiano uiro eruditissimo: & forsan
patriæ uicino sed dispari ingenio atq̃ longe ani
mo qui eius fortunæ tā acerbæ misertus ad tec
ta propria perduxit ut litterario ludo: & sibi ipsi
aliquando foret adiumento: mutata itaq̃ pelle. e
pulis splendidissimis: mutauit opinionem: o faci
nus in auditum eū pro beneficio. & pietate suis
bonis priuare clam non dormitabat: Sed cōpel
labat quoscūq̃: atq̃ instabat ut faterentur quid
sentirent de eo in medium afferrent. si bene iri
debat: si male mecum sentitis asseuerabat postre
mum cum amplius non posse crimina suā perfu
diæ occultare. ex ueteranis cōdiscipulis quosdā
sub ornauit. ac inflāmauit ut eū desererent maio

ra promittens quæ se ope fretus ad nugas: quas
fundit & eructat: cōtinuè prouectus est: Sed quā
ta isania laboret hic trico ex scriptis nostris: aut
Rolandini quando libuerit animaduertere pote
rit. M. T. Nec colligendi tot errores. quos cōmit
tit tum in legendo tum inscribendo cupido in
cessit: quia magnus esset libellus componendus
Sed tamen ad hoc accessit Rolandinus: ut Pal
laicino suo ignuo atq; Magnifico morem ge
reret. ut cum peruenerit ad ætatem adultā. sciat
uitare huius turpissimi. Lænonis deliramenta.
quæ conatur in scriptis relinquere posteritati.
Sed ad carmen conuertatur oratio & huius ue
spæ aculeos: ac morsus ab austro asportari relin
quamus si enim respondere audebit. cum respō
dendi uires non habeat: sentiet Nautam. & te
mos. iterum aut ad tartareos manes religabim⁹
inter ea hæc paucula Carmina in modum inue
ctiuarum. M. T. legat. libellus uero: quem promi
si ad lares tuos aduolabit.

Vale.

Defensio Pro Iulio Aemilio, Viro Eruditissimo
Et Amico in Ianum Parrhasium Foedissimum
Scarabeum & Vespam Aculeatam.

VR mirum montana petat:
si Iulius olim.
Altris pierides montibus esse
solent
En ubi laurigeri resplendent
tempora phæbi
Illa magis: uel cum pectora nostra silent:
Quo prisci studium musarum dulce legebant:
Cum uellent aliquem tollere carminibus:
Amphion miro montana cacumina cantu.
Mulcebat rigidas nec minus ille feras:
Hæc loca cur damnas: lesisti iure disertos.
Et merito in pænas non satis unâs eris
Discedit (fateor) nec nos contemnet habendos
Ingenio quando dicta notanda dabit.
At tu cur patriæ nunq̃ uisurus abisti
Fines dic quæso crimina nulla uacant:
Extra fortunam non quærit tempora. nec sunt
Crimina: quæ fugiat: uiuere namq; licet
Nescit mercator summos currere ad indos
Et triuiis quenquam rodere sæpe canis.
Omne solum forti patria est: sic iure poetis
Laudabis montes: si sapis ingenio:

Ad Eundem Responsio.

Rō duce thessites bello si
pugnet achille
Non timeat priami regia
cella senis
Coniuge contentus rapta
menelaus adoret
Hectora uel paridem uel
sua signa ferat.

Turpius haud quicquam uindictæ signa ferēt
Si latitet dubiæ tempore militiæ
Sed quoniā fortes pugnarūt pērgama nūc sunt
Diruta: thessites non habet ille locum.
Non tibi sub docto lambenti crustula carmen
Misi cui dederim: tam bene notus erat.
Ille igitur noto carmen conscribere Nautæ
Debuerat nugis: tu magis aptus eras:
Erroni carmen quis doctus trader habendum?
Vel uix si salue dixerit ille uale?
Vtq; magis perdam: latrantem febre ueneno
Carmina non scribam candidiora niue

Ad Eundem Responsio

Adere pallentem nouit cyllene
nias echo
Et miserum forti tūdere
fuste caput.
Iccirco aflata centenos lu
dere uersus

Cogitur: & galbæ nomina posse pati
O qui prisca uirum nouistis sidera palmis

c iii

Reddite celasti tristia uerba sono.
 Vel quæ prisca tulit nascenti Roma Quirino
 Adsit ab auguriis. poscitur omne nefas
 Illa dies quando latrabas pessime gentis
 Indicium de te redidit huic populo.
 Tunc dixi nostro faueat fortuna labori
 Nescio quo uento uenerit hic nebulo.
 Sed postq̃ scini patriæ suæ crimina gentis
 Hic magis inficiet garrulitate uiros.
 Nunc frustra falsis implesti mænia bombis
 Ut phæbi multis hæc mea dicta forent
 At tu quem fugias semper tua facta remordent
 Et uiuis magnis non sine criminibus
 Orbe nihil tutum sceleratis i fuge præsto
 Ne tribus in lignis conspiciare fororum
 Non semper dormit latranti dextra tonantis
 Nec semper pendet sentibus alba roso
 Vrbe deos uirtute colam: nec numina diuum
 In me conlirant teste pudicitia
 Me iuuenes noscunt: me multæ deniq̃ matres
 Turpibus in rebus falleris esse nihil
 Obiciet nullus puerorum crimina: quæ tu.
 Diceris amplecti: perfide carminibus.
 Aede uirum qui me damnatis fræna dedisse
 Inferat & fabio cædo cupidinibus:
 Forsitan hæc sardus narrauit nota cicatrix.
 Sardus in inuidia dira uenena ferit.
 Quid mihi non defunt pro tanto crimine uires
 Vel calamo musas poscere ad arma meo.
 Hæc tibi latranti pariter meâ carmina mitto
 Ut fugias Nautam: ni miser esse cupis:

Ad Eundem Responso

II melius pro qua pugna
bitur urbe larina.
Quam pro doctarum stē
mate pieridum.
Fortes bella gerunt ani
moso pectore Nauræ
Vt credam martem uince
re posse deum.
At docti musas uario cer
ramine poscunt

Sunt illis quoniam munera laurigeri:
Hæc sunt militiæ nebulonum crimina ueræ
Tangere pallentum carmine multa mero.
Hoc amar. hoc poscit redimitus tempora lauro:
Phœbus: nec tollit quod dedit ille semel.
Tu quod habes ructas: ueluti serpentis iniqui
Traxeris inde genus garrulitatis opus.
Aede miser carmen superatus carmina habebis
Otus nifallor: diceris & merito:
Ocnus prodigium: tum dignum sanguine Tauri
Dixeris in uersu pene timenda sono.
Quæris quod pueri non dum fecere tenelli
Cum discunt uersus scandere per numeros.
Certe iudicium laudabile tangere nomen
Græculus ut uenias turpiter arte tua.

In ultimum curris: cum musas linquis amamas
Romanas: græcis desine uerba uiris.
Iccirco quæ cura bouum: quæ iugera seruet
Aepolus: hæc melius scire foret patria.

Ad eundem responsio.

Garrule cur dormis numerum
tibi surripit aedi
Ore lupus merito terga dabis
numeris.
Garrule summe pedū ueniūt
per prata capellæ.
Ad stabulum ducas dira nouerca iubet.
Garrule iam uesper uillarum culmina cogit
Vt fumet lardo cæna uocat stolidum.
Non tibi musa. merum nec panē tradet habedū
Imprōptu causa est terga. dabis numeris.
Garrule credebas damianum uincere cantu
Musarum nescis quo pedē bella geret.
Garrule te miserum nimium fortuna redegit
Quod palles merito terga dabis numeris
Iulius in numeris partes defendet ouilis.
Garrulus in laqueum colla dabit stolidus.
Inunc & gentis proauorum stemmata tollas
Pro sceptro torto iam tibi summe pedum.

Ad eundem responsio iambica.

VR nūc miselle uertis ad siluas pedes
Solutus: nec ullus hic homo ē prater lupos
Siluæ ferarum. dant tibi modo uiam

Nulq̃ leonis est locus prope & tibi
Quare fugere nescis cito cito pede.
Ergo parabis te feris sauis procul
Domo: miser miser dabis penas mei
Erroris ah caput propinquum male domo
Vbi reponis tot procul laribus meis
Scelera nec (ut cerno) diu diu uiris
Cælabis ergo nunc mihi aspirent dei
Detur tenebras ut uia lumen fugem
Siluane (quæso) carmen & mentis opus
Audi precantis & pater diuum uelit
Mori semel uellem tamen domi magis
Sed nunc quid antro cerno uicino feris?
Caput laboris cur lates: forsan times
Ne te requiram quippe si luci uiam
Dabit deorum uel loci quisq̃ uenit
Huc cum iuuat canibus sequi ceruos leues
Sed quis uenit? latebo non adest homo
Manus ligabo nunc caput uinclo & meo.
Quid hac? uiam nescio: doce precor bonam
Debebo semper cur meis hisce locis
Solutus? tuis? meis aliquis ergo deus.
Siluanus. hei mihi modo dicam: feres?
Causam laboris & loci erroris mei
Duos mihi coniunx tulit natos mea
Genus paternæ proles ast mala die
Iunxi camænas dum tener sanguis fuit
Illis: & ætas. dextra doctori dedit
Númos: dei testes erunt mihi pit.
Sed quæ procella niger & uentus ratem
Tulerit in æquor rumpor attamen sequar
Illis diebus ex foro ad limen tendo

Domum siluros & cado uinum sumptum
Gerebam amico me uocat quidam tergo
Ferro: sinas parum loqui: doce recta
Quibus parentur uina uel panes nummis
Cuias: satis pro nunc petere rodit uenzer.
Eamus inquit: hic genus musæ docti
Docent: docent: possem meam: tantū doctus.
Herum cupio: dabo ueni mecum Ciuem
Scias uir est clarus tenet centum seruos
Et. soluit hem bene est parem: nullum quaras
Venio pares habeo domi duos natos
Tibi docendos dabo petas nūmos: mensis
Nihil. sat est locus mihi ciuis: quem tu.
Dabis: uidebis quid ferrent musæ nostræ.
Sed ecce ciuem: quem modo dixi. salue
Ad te camæna ludis: ad me cur uenit?
Natis & illis. qui domi ludunt aula.
Doctore qui nullo timent quenq̃ nostrum.
Bene est ualet: ualet. petite domum citi
Post: hunc labori duc: tenes: ueni mecum.
Hic mense diuus: post duos Sardanapallus.
Post tres in omnes dira sæuit libertas.
Erronis audis hæc: doce primas artes.
Virtus boni uiri fuit deos.
Lædere nec ore nisi iouis sacrum.
Corpus docebat esse cum ioco.
Negabat insuper deos coli.
Aliquos: parentes & mori cito
Natis uolebat: fuita non erant
Siquis Tonantis: uel sacræ suæ
Sponsæ tyaras manibus & pedum
Legisset ornatus opus ducis

Scortum canebat: plus mihi iuuat
Gaudia tenelli iuuenis aut latus.
Criminis iniqui testis esse laus.
Hæc bona tulit: secum uides datam
Perniciem amici: uideat omnis uir.
Hic finis aula: finis: o deos
Vnum ex meis dedit: quibus latet.
Hoc propter erro sine ducis manu
Silua quid alter: male gerit dies
Menses & horas quod caret patre
Naso pariter ora & tument nimis
Cur hoc: negauit: quid: nates ei
Optime fauebo: sed sequere pedes.
I. hac: tibi grates eris dextra uia
Aquam sequere: pontis locum procul parum.
Illic ceres: illic merum bibes: erit
Tu recta donec urbis arcem uel iouis
Videas: quirini: non: ubi sentis locum?
Medio iacet ianum tenet flumina duos
Illuc ego cur nunc: docet mango: docet:
Curro: mane: morior. prius dictum cape:
Pascit poeta: doctus in doma sua:
Videt poeta: doctus in domo sua:
Fouet poeta: doctus in domo sua:
Vespam. sed huius non notat morsus suos
Versus caninos scribit in domo sua
Nautæ. sed ille ridet & putat iocos
Nec curat: illi phœbus & chorus fauet
Pieridum & omnis silua parnasi lyra.
Respondet. ad fugant paret. paret modo.
Miseros pedes: Nautæ domus uiuat diu
Vides camænas: ut aptent locis meis

Flores daturas carmen edenti **saltem**
 Vespas in urbe sed uale memor **dei**
 Cætera docebit Nauta sed petas **domum**
 Eius uale: grates cito curro pede
 Musimo latebras iam petas
 Vides ruinam tibi propes?
 Manes quid urbe? nunc fuge
 Miser: miser pænas dabis
 Adest: adest læsus manes
 Pullat quis hostium meum
 Videas cito nepos modo
 Aduena: quid ille uult petas
 Loqui: ueniat ad te deus
 Siluanus: hem? nescio deum
 Nec uidj at huc: cur tu uenis?
 Quæro mihi quendam uirum
 Quem dixit hic latere: dux idem
 Viæ: quis ille uir lateat?
 Ianus: biceps? mei: lues
 Porius: quid ille fecit? hem
 Nescis? teneo: modo iocor
 Carmen uide uir tui
 Quem quæris: alget atq; olet
 Certe puer melius facit
 Fœrent grauius hirco meo
 Carminaq; iambas & ramicas
 Furit: dies abire: uocat
 Mistillus & nepos parat
 Caenam: ueni: ueni sequar
 Rides? fugit miseros patres
 Quibus lapides natos suos
 Dederint: mali multi locum

Tenent: boni uero nihil:
 Quod carmen est istud tuum?
 Placet magis lambus mihi:
 Dabo: torum fessus petam
 Dies adest: carmen inli
 Legas: placet phæbus mihi
 Iussit domum petere cito
 Quare? puer rediit: tibi
 Grates: reuertar: tu genus
 Istud sequere: uespas petas.
 Crebro: latebunt: nec legent
 Donec tuos pedes meru
 Quilibet adoret: iam uale
 Iacta paterni generis. & laudes tuas
 Nunc urbe iam patet sceleta carcer uocat
 Quo pector arctus rodatur: ah leuis: lenis
 Tippula. quid ex fædo feres mersu tuo?
 Sinas bonos uti uiros: aura deum.
 Riuis amænis: uallium pariter: caput
 Fumosum. & ultro summas tibi locum dolis
 Quibus per urbes te mari terra lare
 Pulsam reponis in fabii genere: pedum
 Vti magis uelis: magis: tagax abi
 Dedecus abi: manes: abi in malam crucē.
 Pieridum: & omnis luci. & aræ sic dei
 Volunt facit forsan tibi uires loquax.
 Animus: ut ohe ohe dicas nunc domum
 Ferant camænæ quæso ferra floribus
 Falleris: adest laqueus tibi nunc pro rosis
 Adest camillus te manibus urbi pius
 Mittit ligatis. hæc mei uindex erit
 Virtus. uel istud carmen excusum tibi

Vellit quis aurem: phœbus, o mihi finas
Ludere satis: satis dabit pœnas mifer.
Cædo tibi grates: quod hæc ratis fræto
Venit tuo dono cito fœlix portum.

Ad Eundem responsio.

Ost q̄ cyrneis fauisti candide
phæbe:
Iambis nunc iterum dirige
navis iter
Nec solitum spernas uarian
tis carmina plectrum
Auctoris quamuis teneris
ipse modo

Non mihi tā diuæ quatiunt mea pectora musæ
Te sine quod possim scribere plura reis.
Iccirco docti si numina adesse poetæ
Nunc dixi quæso parcite carminibus
Sæpe meum carmen doctæ nouere sorores
Cum canerem laudes Cynthia pulchra tuas.
Nunc dulces cantus & mollia cārmina lingua
Qui non senserunt schedia missa mari
In me uespa ruit: quam turbidus attulit auster.
Pessima: quæ tactu candida nigra facit
Nocte latet sed luce ferit quoscumq̄ ueneno
Et fugit & renouat podice tela suo.
Cursitet illa licet, non semper rætia cerui
Effugiunt: rodunt sæpius ossa canes.
Sed pudet inumeris uesparum radere sordes:
Cum soleant ueneris claudere furta pedes.
Cum surgunt uenti dissoluunt linthea malo
Nautæ cum non flant littora nota tenent.

Sic miles positus nonnunq̄ cessat ab armis:
 Et cum bella uocant preparat arma sibi.
 Sic me uespa mouet ravidū distringere carmē
 Inuida. cum nunq̄ talia: uerba dedi.
 Traxerit unde genus referā: post crimina dicā
 Omnibus ut constet turpia facta uiri.
 Ver erat: & tauri radiabat cornua Titan.
 Et soror obliqua lampade iuncta simul.
 Armentum stabulis curabant igne bubulci
 Quos inter mater scorta nefanda dabat.
 Tartareus custos tunc sedes liquerat atras.
 Iam fessus cupiens se uegetare locis.
 Ecce canis simulans se digna gente propinquū:
 Hanc uocat. o. quæso iam salamandra ueni.
 Surge cito pecudes uexat feritate lycaon:
 Hunc nequeunt stabulis pellerē (crede) canes.
 Illa letis credens quicquid narrauerat olli.
 Surrexit cūctas non reditura die.
 Ille rapit: sed illa timet: tum pectora mulcet.
 Hanc gerit ad nigri tristia regna dei.
 Illic concepit monstrum latrabile quod nunc:
 Omnes in doctos dira uenena ferit.
 Quid mirum genitoris habet turpissima proles:
 Et genus & fædum dura per ossa caput.
 Fons hrenis in quadrū: qua centū cornua tauri
 Posset si uellet summere quaq̄ die.
 Præbuit hoc multis utilium natura creatis:
 Cum primum facta est machina clara rudis.
 Huic arles crines nigras: nisi noueris illam
 Contulit: ut nigris signa ferenda deis.
 Hoc tantum fureo distat fœdissima uespa.
 Quod mento multa est barba reiecta sinu.

Hanc procul esse uoles si Nautæ credis amice.
Quæ nunq̃ parcat lædere doctiloquos.
Prodere non dubitat. quâuis tibi numina diuū
Iuraret: uel per fulmina missa ioue
Quis modo uespæ fædantia iura theatri
Ferre potest: uespæ perditæ uos superi
Inter mangones diffundat pectore nires:
Vel cum iudæis cursitet iste canis.
Cur genus & patriam iactat: si nota cicatrix.
In generis nullum sit decus ordinibus.
Forſitan in titulis nigræ præconia gentis
Descendit: cæno ius habet orra suum.
Hoc solo tantum lætetur munere mentis:
Si genus ex nigris afferat in medium.
Et lætet triuis: uel rodât cerberus ore.
Inſontes poſtq̃ ſi nequit eſſe ſatur.
Nunc aliquis dicat: cur uni facta dederunt.
Tot mala cum cælum non ferat iſta ſemel.
Sidera naſcenti ſaturnus falce premebat.
Chelærum: ſilbon nunc peregrinus erat.
Iuppiter opreſſus radiis ſolaribus. aulam
Liquerat & caudæ ceperat eſſe caput.
Cætera quadratis ſpectabant ſidera tergus.
Ignibus & uirtus non erat ulla domo.
Hæc breuiter ueſpæ naſcenti fata redegi.
Vt genus horrendum ſit procul a latibus.
Horrida cur uiui dicatur ueſpæ. ueneni
Reſtat in obliquo ne uideare loco.
Hanc peperit mater poſtq̃ ſaciata reſceſſit
Sedibus ex nigris credulitatis amens.
Gaudebat raptu: gaudebat ſemine moſtri:
Heſtore: uel paridem ſe paritura lare.

Illa dies tandem pariendi mæsta cucurrit
 Pro tantis nata est uestpa canina uiris.
 Ingemit hoc mater: tristantur iure bubulci
 Auspicii uox est reddita certa loco.
 Desine mater ait: non hæc sine numine diuum
 Fiunt, in uestpa signa laboris erunt.
 Hæc licet hector eo non quasset tela lacerto:
 Tempora, nec lauro cingat utraq; dei.
 Arma dedit genitor (ne cures) arma trifaucis
 Exercet quamuis sit modo parua nimis.
 Garrula lingua sibi reparabit damna per urbes
 Ingenio uirtus uiuere summa tenet.
 Hæc dedit a noto surrexit mater ouili
 Amplectens matri dulce leuamen eris.
 Ex filius labes doctos tentare camænas
 Ausa est o superi maius in orbe nihil.
 Hanc pecudes pprio faciabant sanguine donec:
 Ad miseros ciues tenderet illa pedes.
 Hic igitur solitis utitur per compita labris:
 Ut uexet doctos uestpa aliena uiros.
 At bona pars hominū doctos uenerat & audit
 Nec lacerat siqua est mica relictæ cibus.
 Vsq; licet rodant: rodentes sæpe ueneno
 Vel laqueis pereunt percutiente manu:
 Sic curæ superis quicquid reparabile non est
 Ad uestpæ laudes docta thalla uocat
 Regibus antiquis uiguit romana iuuentus
 Sub septem totidem nunc uiget illa suis.
 Quilibet ornatos dederat tibi roma triumphos
 Sed nesciisti simplicitate frui.
 Garrula uestpa tener quicquid sibi uēdicat ultro
 O quantum ingenii nunc habet illa foro.

d

Stēmate se exaltat. nec claro cædit homero.
 Nec aliis quorum gloria summa tenet.
 Si Nautæ musæ faueant nunc urbe latinæ.
 Inuider: & rabie rumpitur illa magis.
 Componit numeros: componit turpiter artem.
 Qua possit nostros carpere uersiculos.
 Tertia pars damni sic temperat ora. querellis:
 Sit leo sitq; luxus nil dabit horridulo.
 Vespula cum cristas setosas colligit: hanc tu
 Qui seruis fugias ni miser esse uelis.
 Quem diuum coluit: quem doctū uestpa canina
 Participem facti uel pietate boni.
 Tullius ocretiæ quamuis a gente ueniret
 Obscura: colles addidit imperio.
 Vicinos domuit uicinos terruit infans:
 Cum primum uisa est labere flamma comas
 Insuper ephesiæ cadenti in armore templum
 Constituit: regum gloria quanta fuit.
 Tanta est uestpa suis longis torquata colubris.
 Regibus: at sextum nunc colit illa magis.
 Non referam parui generis uirtute puellas.
 Quas iustas uim uim sustulit e laribus.
 In sanctas etiam uestales fulmine nerui
 Corruit o superi turpius orbe nihil.
 Hæc cum sæpe facit diuis sua carmina iactat
 Quod dederint lumbis semina luxuriæ.
 Atq; deos culpat maturos carpere flores:
 Et teneros mauult sic docet ingenuos.
 Sed maiora canam uos omnes parcite docti.
 Ne dicar ficti criminis esse reus
 Dū superi testes & conscia numina recti
 Sint precor: & uiui si modo uana loquor.

Pectore signa crucis portabat uespa canina
 Hic fregit quando tam miser urbe foret.
 Contempsit superos: contempsit signa tonantis
 Contemnent illum sidera cuncta poli.
 Insuper ad stygias miseros mandauit in urbe
 Fraudibus (ut dicit) nec pietate duos.
 Hæc nisi manganones. uel læno credat habenda.
 At bene qui sentit rideat ille diu.
 Verbera quot tardo stimulo: uel uimine asello
 Rusticus immittit: tot tulit iste miser:
 Amplius haud baculo: sed ferro è hic laceradus
 Aut rolandini sentiat ille manus.
 Nauta dabit carmen: uel remos: sume triumphos:
 Ex dictis quaeso: uespa canina tuis.
 Sed cur plura cano: sunt hæc tua præmia laudi:
 Ut pateat quicquid non ratione facis.
 Gaude nunc igitur longis torquata colubris
 Et septem reges sedula semper ama.
 Sed satis in mores immisi fræna caballo
 Nunc ad principium cogor adire tuum.
 Dic mihi q̄s gerrhas nisi carmina digna corbur
 Legisti: gerrhas nunc tua musa: dedit (no
 Talia sæpe dabo cum me tua pagina lædet
 Cynæas doctas digna subire manus.
 Quis te carminibus responsum reddere bōbis:
 Impulit o quaeso dic mihi uespa tuis.
 Forsitan innumeris uoluisti sumere nomen.
 Ah melius coruo non cecinisse foret.
 Et nisi tunc quidam dixissent utere uelis
 Nauta: tuis nugis. carmina nulla darem
 Musis: & uento discedit Tullius olim
 Fœlici: nigro uespa relicta manet.

Pauperies uirtutis habet præconia quando:
In melius crescunt tempora cuiq; uiro.
Si montana petit non perdit quod dedit ante
Musa: magis crescit tam bona phama locis.
Roma ubi cæsarei ducetur pompa theatri
Esse solet: siluis docta Thalia suis.
Illic ergo suas animoso pectore musas
Ille frequentabit: nec decus arripies
Tu procul a patria socii certamine nullo:
Diffundes tota toxica uestra die.
Quicquid narrabis folium recitare Sibyllæ
Diceris: donec manserit ille loco.
Venisti ad metam quo uento, nescio: quare
Si dederis tergus causa ferere tui:
In triuiis melius fuerat docuisse catonem.
Aut aliquem paruis sensibus historicum.
Sæpe patres iuuenū quos inclita mænia cingūt
Dicunt quam stulte uestra canina legit
Sed quia te uerbis defendis: decipis omnis.
Cur mirum sic nunc improba uestra legas?
Quod sudes dum musa tibi præcordia rodit.
Bina loci causa est ingeniosa tibi
Altera uel potius si sudas stricta relinquo,
Limina certamen mentula nulla parit
Si illinc te uellas dederis spectacula multis:
Vix credenda uiris: si lupus ora premat.
Marmora læduntur ueluti si turbidus auster
Rodat gymnasii pulpita docta tui.
Scilicet hæc quando conaris carmina uatum.
Ex clara in tenebras reddere luce meras:
Ad capras tibi regna magis diuertere macras:
Inficias quam nunc pulpita tanta uirum:

Desere gymnasium meliori fidere natis:
 Vel repetas nigri regna paterna dei
 Hæc loca cara magis: quoniã tibi tartara debet
 Sint: doctus clara Iulius urbe legat.
 Illic te inuoluas. & latres ore canino:
 Quod das insoniti criminis ultor erit.
 Saltem socraticis dum uiuis fossa cinedis:
 Vtere quesitis legibus ante tuis.
 Nulla uacet uirtute domus: qua uespa quiescat.
 Lorida sic purges pulpita clara loci
 Sed puto: quod retro thybris per littora fluctus.
 Diffundet quam sit libera Roma fuga.
 Garrula lingua tibi sentes perfusa trifulcis
 In nocuos uictus porrigit: & salebras.
 Hisce bonis pulchrũ poteris retinere trophæũ
 Vespæ mater dira uenena dedit.
 Iulius in patrios referat sua præmia mores
 Nec tangant matris crimina prima lares.
 Annos compleuit phama & uirtute marito
 Si nescis causa est inuidiosa tibi
 Detexit nodos poetarum: nube relicta:
 Ne tibi latranti candida tincta forent.
 Collige quid dederim: sed confer dicta camenæ
 Qui tergus dederit Marsya uictus eat
 Iulius in numero doctorum multa reponit.
 Cui merito musæ: tum bona phama fauet.
 Arma manu capiet: uibrando tela lacerto.
 Cyrneum. credas si modo non uideas.
 Pro telo quid uespa geret: præputia ducet.
 Pro musa nugas: pro bonitate malum.
 Deniq; quicquid erit: quod numia sancta deorũ.
 Offendet: faciet uespa canina libens.

d lii

Cū mala tot dederit: nihil ē qđ querat habendū
Expectet. post hæc fulmina misa Ioue.
Tu Iuli facunde mihi concede roganti:
Desine nunc uespæ tot mala dicta cruci
Non tibi cum Iano bellum tractare necesse est.
Si queris capiti laurea ferta tuo.
Nauta dabit carmen: qui nouit uela carinæ.
Pandere cum feruent æquora bina suæ:
Exilium uertis nouerunt facta parentis
Externi magna labe notatus adest.
Dico quem credis: nam nesis semina monstri
Musa tamen dixit ne tibi mira forent.
Fur erat. & magno: patriæ fedissimus olim
Qui matris passus scorta nefanda dari:
Nec tibi uespa licet uitium uelare tuorum.
Omnia cum teneas crimina nota mihi
Tot tibi sunt artes: quot pisces continet æquor
Sed male defendis. quod tibi mēbra premit.
Qui mihi latrabant ii Iano uerba ferebant.
Gaudebas illis simplicitate malis.
O miser ignoras quid possit Nauta camænis.
Vel remis: quando candida uela leget.
Spicula cum Nautæ cudebas. tunc tibi Ianus.
Priscus debuerat. lumina ferre tibi:
Neglexit (fateare precor) non esse nepotem
Sed monstrum nostro tempore tartareum.
Audes tam clari generis primordia nautæ.
Quærere? uel quæ sint nomina clara patris.
Ignoras postq̃ reteram: nec carmine longo.
Scribendo. dicam: si modo credideris:
Armiger in castris animus uirtute parentis:
Extitit: & nunc sunt splendida facta locis:

Effortia Franciscus nouit dum bella gerebat:
Non ideo spreuit comilitonis opus.
Insuper auratum uidit romana iuuentus.
Fratrem: cuius opem sæpe poposcit amans:
Hic Ludouicus erat tota notissimus urbe.
Iure pater latibus contigit opetere
Sanguine Cyriaco gaudebat: sanguine Mater.
Ambo fœlicces. cum Ioue regna tenent.
Ad musas teneris miserunt: ne foret crba
Musis clara domus quæ prius arma dabat:
Viuent nunc pariter Cyriaco sanguine Nautæ.
Qui bello fulgent Marte fauente uiri.
Te mea progenies perdet nisi fugeris alis
Ferro uel uenias ad mea uota miser
Nunc genus: & patriâ poteris cognoscere Nautæ
Ne pecces alias garrulitate tua.
Tu iactare potes scortorum scelera matris.
Et quod pro melli dira uenena seras
Hæc tibi Iane biceps latranti Carmina mitto
Paucula latranti non bene conueniunt.
Sic iaceant maledicta nouo perfecta libello.
Si causam dederis sapius arma feram.

PRO Comite Alexandro. Elegia. Io. Da. Nautæ.

OST segetes ornant superis al-
taria donis
Agricolæ & plenis condita ui-
na cadis.
Serta quoq; intexunt uariis dis-
tincta nouelis
Floribus: ut deceant cuilibet il-
la deo.

Inde deae Cereri: uel baccho carmina dicunt
Atq; aliis: quorum numina sæpe uocant.
Hinc notis accessit honos & nomina fecit
Improba paupertas simplicitate prius
Castoris hinc nautæ: uel fratris sidera adorant.
Aequore cum pandunt carbasa plena notis.
Hinc Iouis & diuæ ueneratur summa potestas
Iunonis quando fulmina crebra cadunt.
Hinc Veneri qui furta parat suadere puellis.
Vota facit compos gaudia siqua ferat
Hinc Marti qui bella gerit promittit in armis
Munera si uictor militis hostis eat
Hinc doctus pariter phæbo sua carmina donat
Quod præter uersus nil habet ille suos
Hos ueterum mirata fuit: modo ferrea damnat
Aetas. in pretio est: si quis abundat ope
Si uacat ingenio: uel multis forte disertus
Hunc laniant hominum uerba canina foro.
Hoc me sæpe petit genuino rustica proles
Et damnat uersus garrulitate meos.
Illa licet culpet non culpât docta thalia
Nec phæbus: cui sunt carmina grata lyrae

His tua facta libens: & gentis flēmata tollam.
Exiguo quamuis carmine tanta petam
Sera tamen fateor laudes in carmina mitto
Crudelis casus distulit illa dies.
Distulit & matris fungendi fronte serena
O superi hoc laxto quid mea uita ualet?
Crimine non igitur uideor si uera fateris
Taxandus si te deseruiq; lares.
Deserui mensas non cordis pignora cari
Iccirco nautæ parcere iure potes.
At postq; paulum sedata est corte querela
Musarum partem mittere cogit amor
Non me scribendi paupertas cogit auena.
Tam gracili quamuis pauper in urbe uocer
Pauper erit qui non uirtuti parcit honestæ
Vel famæ linquens omnia iura boni
Hæc mea militia ē teneris quæsitæ sub annis
Hæc precor haud alia contegat ossa lapis
Non didici castris Martem tentare superbum
Pallados: aut telo frangere scuta uirum
Carmina sunt nūmi sunt doctis aurea testæ
Et uitæ dulcis pabula grata meæ
Messibus his uiuūt quos tollit Musa poetæ.
Exemplo æneas cum Ioue regna tener.
Hæc sunt primitiæ uatū quas sæcula nulla
Corrodunt quāuis mors uiolenta petat.
Agricolæ superis exornent templa latinis
Et Cereri & baccho dulcia uina ferant.
At mihi cum mēti ueniunt tua numina phæbe,
Vel quatiant solita pectora nostra lyra.
Tunc precor ad carmē cōpellas: signa ferentem
Prosequitur miles: militiæq; caput.

Nunc opus est sacrum parnassi uisere fontis
Aonidum torum pieridumq; chorum
Sfortigenum modicis quis tollet stēmata uerbis
Aut aequet numeris facta notanda suis.
Hic prius aequoreas discet quot uexet arenas
Littore Cynæo turbidus auster aquis
Folia uel blandi quot mittat tempore ueris
Vel perdant syluæ montibus arcadiæ.
Ergo nouis ceptis uenias mihi dexter Apollo
Nauiget atq; tuo nostra carina mari
Tu comes in primis lætabere sanguine claro
Quod dederint ortus fata secunda tibi
Tam patris & matris præfulget clara propago
Vt fatear laudes uix bene posse sequi
Roma tamen priscos & Martis mænia proles.
Laudat auos primum Cæsareumq; genus.
Materno parcit: quamuis sit carmine dignum
Attamen extolli gaudet utrumq; genus.
Sic mihi crescat opus scribendo facta parentū
Vel matris quando talia cepta sequar.
Non decus obscurat proauorū crimina matris
Nascentis uirtus quæritur ante uiri
Virtus sola facit generis primordia natis
Qualia Franciscus Sfortia clarus habet.
Iactat auos helene: uel cygni crimina mater.
Oua: nec incusat tam bona forma dei.
Nec uitiat Taurum phœnicum filia regis
Quo uecta est Creten pulchra puella boue.
Pasiphae nunq̃ iactabit semina Tauri
Excepisse dolo uacca reperta nouo.
Deniq; quas nouit Iunonis nocte maritus
Gaudent .nec tædet supposuisse latus

Qui tot monstra sua domuit uirtute per orbem
A. patre tam magno non piget esse deum.
Sic te non pudeat generatum a sanguine claro
Si dubitas laudes splendida facta probant
Quis locus italiæ tam claras nescit auorum
Virtutes animi corporis atq; simul
Post domitas gentes Franciscus Sfortia diuus
Aurea sæcla dedit: munera letitiæ
Hunc lóginqua manus pamabat siue ppinqua
Quod belli & pacis. tunc foret ille caput.
Alter Cæsar erat cūctis dum uiueret ille
Diuitis excepta seditione uiri
Ah quantum damni passa est Ausonia nostra
Deseruit postq; regna recepta manu
Non uenetis tantum surgebant bella triūphis
Olim quod princeps causa timoris erat.
Quid mirum si nunc per terras & mare remos
Extendant? illis gloria militiæ est
Litibus arripiunt quicquid non ante tenebant:
Ergo causa boni lis numerosa sui est
Heu memini uatem miseram dixisse Cremonā
Nunc uenetis armis semisepulta manet.
Huius causa mali discordia nostra uidetur.
Si patimur reli uulnera facta noui
Mauro delecto perierunt castra latinis
Militibus nullo crimine dignus erat.
Sed cito restituent francorum rura Cremonæ
Regi qui fama cum Ioue regna tenent.
At fors cuncta regit nascenti fata negarunt
Vt quem pro fido perderet ille tulit.
Arcem deseruit munitam mænibus altis
Quā uix dextra Iouis frangeret ima petens.

Si superi cælum liquissent, regna Tonantis
 Ex terra geniti nunc fruerentur eo.
 Ipse sed imprimis iaculatus fulmina sæuos
 Terruit & nullis astra regenda dedit
 Mars quoq; belligerās pulchris fulgebat i armis
 Et pallas clypeo uertice nata Iouis
 Hinc pariter sæui torquebant tela Gigantes.
 Sperantes animo perdere cælicolas.
 Tunc Iouis impertum magni sensere superbum
 Et uicti astriferis terga dedere deis
 Tartara tunc illos iussu rapuere Tonantis
 Penderet ut penas criminis atra cohors.
 Hinc ridenda diu docti cecinere poetæ
 Scilicet ut nobis hæc documenta forent.
 Admonet hæc igitur tanti iactura laboris
 Et mauri exilium linquere parta minus.
 Rara fides hodie reperitur, rarus Amicus
 Promitat quamuis commodiora petet.
 Quos bene tu nosti seruabis turbine mentis
 Illi sint cari muneribusq; tuis
 In patruos etiam: qui uiuunt frange minacem
 Si dederit causam lingua trisulca tibi
 Est Iacobus enim pulchris qui splendet i armis
 Et leo cum musis frater amandus adest
 Hi tibi sint cordi qui iusta lance fideles
 Semper erant generi parcit ouile lupi
 Post patruos franciscus erit tibi presbyter alti
 Cosiliatq; fide carior & merito
 Post hunc insignis Conagus bartholamæus
 Accelerat Calami nobilitate sui
 Hic genus antiquum: tū mores pandit in omnes
 Ut credant multi sanguinis esse numæ

Hos genitricis habes seruantes regna fideles
Et lectos (quæso) tu quoque constituas:
Tempore quo Maurus iactatus regna reliquit,
His mater cupidas depulit ense manus
Hæc uirtute noua superat tibi facta tuorum
Quod tenuit castris non bene terga dari
Ingenio potuit fortunæ frangere telum
Quæ tunc italiæ bella cruenta dabat,
Non mihi quas fudit Tiryntius ordine belli
Iactet in historiis græcia docta suis
Franciscina nouo comitissa est digna libello.
Inter uiuentes uera pudica deas
Hanc si spectasset pro uero numine pastor
Dixisset paridi tam bona præda manet,
At tu spreuisses reginæ regna potenti
Quod iam nupta fores intemerata uirgo
Quæ nata est casto raro deturpat ouili
Fœmina progeniem: mollia nec patitur
Edita sic arbor fecunda ex stipite terra
Degenerat nunquam tempore poma suo
O cleophe mater quas laudes Nauta parabo
Ingenium obnubit copia tanta meum.
Tot tibi sunt nati: tot natæ: quilibet ad se.
Virgilium uatem posceret ad calamum
Ast ego: qui non dum pallentia labra caballi
Immersi fontis littora quid dederò.
Horum consilio permitto facta tuorum
Narrari docta cum meliore lyra
Sat mihi si dederò pro cunctis plura nepoti
Interdum ut noscat si colo progeniem.
Ergo patris habess: tû matris carmîne digna
Stemata: quæ iactes pauca relicta uiris

Matris adest mater cum natis te colit ultro.
Nil nisi sed musas postulat illa tibi
Harum si fructus neglexeris ardua fiet
Quæ uheat ad summum gloria militiæ
Non minus hac Cæsar gaudebat tempore belli
Quam cum cristatus bella timenda daret.
Dumq; igitur blandis maternis funderis annis
Has habeas comites si comes esse uelis
Hunc te qui doceat conduxit mater honesta
Nec parcat nummis dum modo corde legas.
Est modo perdoctus præceptor nomie Marcus.
Ante ego qui fueram multa notanda dedi
Sunt bona fortunæ materno parta labore
Ante patris fuerant illa relicta tui
Iccirco matri parebis corde fideli
Præsertim quando iusserit illa tibi
Hisce igitur factis poteris retinere trophæum
Virtutis: quæ te tollet ad astra uirum.
Vince tuos priscos: qui tanto nomine uiuunt
Vinces si musis te modo præbueris
Non satis est notæ proauorum incubere famæ
Et dici claro sanguine natus ego
Turpius hoc dicto non noui lædit ouantem
Si credis Nautæ fama aliena tuo
Sponte sed id facies moneant cū facta parentū
Astraq; sic iubeant omnia nota poli
Tunc ego maiori perstringam carmina plectro
Et forsan capiti laureaserta geram
Interea foelix dum crescis molibus annis
Arcadici stulti carmina nostra legas
Finis.

